

Marian Meško

Malíř a pedagog Marian Meško se narodil 13. listopadu 1945 v Prešově. V letech 1961 až 1965 studoval na Střední škole umeleckého průmyslu v Bratislavě (R. Fila, S. Schwartz), v letech 1965 až 1971 na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě (prof. D. Milly, prof. J. Želibský). Samostatně vystavuje od roku 1971; do roku 1989 však programově odmítá účast na jakékoliv oficiální výstavě. Skupinových výstav se účastní od roku 1978 – avšak pouze těch neoficiálních. V roce 1984 se účastní dnes již legendární akce Jazzové sekce Krabičky vystavených v letech 1992 až 1996 a 1998 v České republice, Belgii, USA a Francii. V roce 1989 nastupuje jako pedagog na Školu užitečného výtvarnictva v Bratislavě. V roce 1991 zakládá s dalšími Združení Avance-Retard, v roce 1993 pak výroční cenu Združení A-R Christmas. Žije a pracuje v Bratislavě.

Meškov svět je vyžíhaný a spálený, strhaný, rozdrápaný a rozkmásaný, rozjatřený, poraněný a obviňovaný. Jeho série se pohybují na pomezí ničoho a exaltácie, rychlej gestiky a disciplinovanosti. Na jednej strane váh sú zvyšky a torzá, Transfery, Rezervy, Falošné emisie, Fragmenty, Paketáže, Krabice, na druhej zárodok a kľičky, Zmäččeniny, Dvojhry, Siesty, Art today. Na rube Meškovej mince sú dná, závery, slepé zámky, zaklincované okná, zadbenné dvere, na líci radosť, obľosť, mäkkosť, tvárnosť. Strašť a slasť sa mieša v závratí.

Maliarsky svet Mariana Meška tvoria transfery a transformácie, premeny v posunoch. Meško skúma až obsesívne rozdiely v podobnostiach a podobnosti v rozdieloch. Takto, márnivo a rozhadzovačne vznikajú jeho série lakonických obrazov. Spája ich strasť sveta a slasť tvorby.

V neslobodnom svete mali obrazy Mariana Meška symbolický význam. Výrezy v kolážach boli aj slepými miestami nášho sveta bez tváre, vypálené rezy mokvajúcimi ranami na našom tele. Strhávanie maľby bolo aj našim odieraním z kože, potrhané zvyšky hmoty zdrapmi našich duší, závery zväzovali jazyky aj nám a chromý svet sme si vystužovali drievkami rovnako ako Marian Meško.

Lenže jeho obrazy nemlčia ani dnes. V slobodnom svete sa ukázalo, že ide o naše existencie. Vyrezávaním povrchu krabíc, v ktorých si so sebou nosíme všetko, čo nám patrí, prichádzame o tajomstvo. Čím menej rezerv si ponechávame, tým sme obťaženejší. Fragmenty zvyškov preliepame

lepiacou páskou provizórnosti. Pod zoškrabanými vrstvami ostáva monochromatický podklad našej jednofarebnosti. Otvorené balíky k nám prichádzajú prázdne. Narážame na dno. Slepé zámky ostali bez kľúčov. Nevstúpili sme do trinástej ani prvej komnaty. Naša emisia ostala falošná a zámky na dverách vybledli ako spomienka. Zafierame pamäť čiernou farbou, cícerky sťahujú po okrových zámokoch. Odchádzame do zabudnutia. Boli dvere, boli zámky, boli aj kľúče, ale nie pre nás. Kobaltovo modrá niť, ktorou to všetko preväzujeme, nás odkladá ad acta.

Je to zvláštny pohyb. Tam, kde Marian Meško odlepuje a strháva vrchné vrstvy, aby sa dostal pod povrch, obnažuje prázdne vnútro a pochováva jeho pamäť. Tam, kde vrstvy na seba ukladá, siestne sa prelínajú a splyývajú v difúznej vzdušnej myšli.

Art today sa začínajú švihom uvoľnenej a v uvoľnenosti sústrednej ruky. Ruka potom obkružuje základné gesto vláčnym pohybom, vytvára plynúce, a zároveň pevné tvary, jemné vlákna a pradivá, podobne ako opracúvali neolitickí lovci do hladkosti kamenné a kostené nástroje.

Marian Meško je lovec a Art today zbierkou exponátov, biomorfnych znakov, značiek, znamení. Tak vzniká zvláštna filatélia. Filosom je tu pneuma, chvenie, v ktorom sa obrazy ako v básniach Ivana Laučika a Paula Celana vznášajú v priesvitnom vzduchu a atéliou dar maľby. Taký je Meškov herbár vizuálnej poézie.

Peter Zajac

Galerie Magna, Bieblova 3, 702 00 Ostrava / výstava potrvá od 7.1. do 11.2.2009

Tento projekt je realizovaný za finančnej podpory statutárneho mesta Ostravy a Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz

Fragment, 2008, kombinovaná technika, 100 x 70 cm